

Ακροβατώντας μεταξύ Ισότητας και Διακρίσεων στην Ευρώπη

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Το ζήτημα της ελευθερίας εκδήλωσης πάσης φύσεως πεποιθήσεων, αποτελεί αδιαμφισβήτητο θέμα εξαιρετικής σημασίας σε μια δημοκρατική κοινωνία. Άλλωστε, οι συντάκτες της Ε.Σ.Δ.Α. (=Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) προσέδωσαν σε αυτή την ελευθερία τους λιγότερους δυνατούς περιορισμούς.

Σε αυτό το σημείο, πρέπει να φωτιστεί μια σημαντική κατά την άποψη μου διευκρίνιση σχετικά με την διαφορά μεταξύ των όρων της “θρησκείας” και των “Πεποιθήσεων” στα πλαίσια της Ε.Σ.Δ.Α Στο ενδεχόμενο επιχείρησης κάποιου να οριοθετήσει τους συγκεκριμένους όρους, θα μπορούσε να αναφέρει ότι η έννοια των “Πεποιθήσεων” είναι ευρύτερη της “θρησκείας”, καθώς εμπεριέχει εκτός των θρησκευτικών πεποιθήσεων και άλλες πεποιθήσεις «που έχει ένα άτομο για την ζωή και ποιο συγκεκριμένα για την ανθρώπινη συμπεριφορά στην κοινωνία»[1].

creativecommons

Ωστόσο, η έννοια των “Πεποιθήσεων” διαφοροποιείται ταυτόχρονα με τις αντίστοιχες έννοιες της “Γνώμης” και των “Ιδεών”, οι οποίες προστατεύονται από το Άρθρο 10 της Ε.Σ.Δ.Α συγκεκριμένα, με τον όρο “Πεποιθήσεις” αναφέρονται οι αντιλήψεις του ατόμου «για την ζωή και ειδικότερα για την συμπεριφορά του ανθρώπου μέσα στην κοινωνία». Αντιθέτως, η “Γνώμη” δεν σχετίζεται με «σοβαρά και σημαντικά ζητήματα της ζωής και της ανθρώπινης συμπεριφοράς»[2] ενώ οι “Ιδέες δεν συγκεντρώνουν αρκετή “πειστικότητα”, “σοβαρότητα”, “συνοχή” και “σημασία”.

Σύμφωνα με το Άρθρο 9 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α, παραδοσιακές θρησκείες με βασικό κριτήριο την ευρεία διάδοση τους, εκτός του Χριστιανισμού[3], αποτελούν ο Ισλαμισμός, ο Ινδουισμός, ο Βουδισμός, ο Ιουδαϊσμός, η θρησκεία των Σιχ και των μαρτύρων του Ιεχωβά.

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου άρθρου, εντοπίζεται μια ουσιώδης διαφορά μεταξύ της υποχρέωσης συμμόρφωσης σε ένα γενικό και θρησκευτικά ουδέτερο μέτρο και σε μια αμιγώς θρησκευτική πράξη. Οι ειδικοί περιορισμοί, οι οποίοι περιλαμβάνονται στο Άρθρο 9 της Ε.Σ.Δ.Α οφείλουν να προβλέπονται από τον νόμο, να υπηρετούν έναν θεμιτό σκοπό και τέλος να αποτελούν αναγκαία μέσα σε μια δημοκρατική κοινωνία

Αρκετά σημαντική συνεισφορά στην προώθηση και κατ’έπékτασιν στην προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας, διαδραματίζει η “Διεθνής Συμμαχία για την Θρησκευτική Ελευθερία”, με αναφορές για διάφορες χώρες χαρακτηριστικό

παράδειγμα των οποίων αποτελεί η Γαλλία[4].

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει, ότι η συγκεκριμένη χώρα διαθέτει έναν απaráμιλλο πολυπολιτισμικό χαρακτήρα, ο οποίος οφείλεται σε μια ισχυρά παράδοση πολιτικής ελευθερίας και διαχωρισμού της εκκλησίας από το κράτος.

Ωστόσο, το παράδοξο της συγκεκριμένης περίπτωσης είναι ότι σε ένα τέτοιο παράδειγμα χώρας, παρουσιάζονται φαινόμενα όπως η απαγόρευση θρησκευτικού καλύμματος κεφαλής “μαντήλα” σε δημόσιο χώρο, καθώς και το πλέον πρόσφατο παράδειγμα θρησκευτικού φανατισμού, το οποίο όλοι παρακολουθήσαμε στην υπόθεση της τρομοκρατικής επίθεσης στα γραφεία του γαλλικού περιοδικού “Charlie Hebdo”[5]. Ασφαλώς κανείς δεν μπορεί να παραγνωρίσει την ραγδαία πολιτική άνοδο του “Εθνικού Μετώπου”, συνιστώσες της οποίας αποτέλεσαν και αποτελούν η άνοδος της ξενοφοβίας και του ρατσισμού.

Το Γαλλικό Σύνταγμα στο Άρθρο του (Α 77)είναι σαφές «όλοι οι πολίτες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, χωρίς διάκριση καταγωγής, φυλής ή θρησκείας». Ωστόσο, η θέση της Γαλλίας απέναντι στις θρησκευτικές αιρέσεις είναι αρκετά επικριτική με χαρακτηριστικά παραδείγματα αφενός το άρθρο της Le Monde με την φράση «κάτι πρέπει να γίνει με τις αιρέσεις...» και αφετέρου την πλειάδα παραπόνων εκ μέρους των Σαϊεντολόγων εξαιτίας θρησκευτικών διακρίσεων, τις οποίες διατείνονται ότι υφίστανται στον εργασιακό τους χώρο.

Γενικότερα, ο όρος “θρησκευτική διάκριση” παραπέμπει στην άδικη ή δυσμενή μεταχείριση των ανθρώπων με βασικό κριτήριο την θρησκευτική τους ταυτότητα και πίστη. Στην ευρωπαϊκή κοινωνία σήμερα, παρατηρείται μια επιδείνωση της αύξησης των θρησκευτικών επιθέσεων σε χώρους λατρείας και πολιτισμού.

Στα πλαίσια αυτού του όρου, είναι σημαντικό να γίνει μια τομή μεταξύ της “θρησκείας” και της “φυλής” καθώς είναι δύσκολο να διακριθεί η λεπτή διαχωριστική γραμμή μεταξύ της ρατσιστικής και της φυλετικής διάκρισης.

Το αρνητικό φαινόμενο της “Ισλαμοφοβίας” είναι ευρέως γνωστό καθώς αποτελεί ένα ζήτημα, το οποίο τοποθετείται στην βάση της σύνδεσης του “πολέμου της τρομοκρατίας” με το δικαίωμα του αγαθού της δημοκρατίας και της ελευθερίας της έκφρασης. Άμεση συνέπεια του προαναφερθέντος φαινομένου, αποτελεί η πολιτική, οικονομική και κοινωνική περιθωριοποίηση ανθρώπων, οι οποίοι ανήκουν κυρίως στα χαμηλά κοινωνικά στρώματα.

Ωστόσο, λίγοι γνωρίζουν ότι εξίσου ραγδαία αναπτυσσόμενο, είναι το ζήτημα της καταγραφής των “νέων θρησκευτικών κινημάτων”-“αιρέσεις” και κατ’επέκτασιν τούτου, της απόκτησης ενός νομικού καθεστώτος, το οποίο

αποτελεί τον δρόμο προς την θρησκευτική ελευθερία.

Το “Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου” έχει έρθει αντιμέτωπο με πλειάδα σχετικών υποθέσεων, με τελευταίο χαρακτηριστικό παράδειγμα την άρνηση της εγγραφής της Εκκλησίας της Σαϊεντολογίας εκ μέρους της Ρωσικής Κυβερνήσεως[6].

Γενικότερα, υπάρχουν όπλα στην φαρέτρα της Ένωσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας, όπως το Άρθρο 2 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το Άρθρο 26 και η Σύμβαση της UNESCO κατά των διακρίσεων στην εκπαίδευση.

Παρόλα αυτά, η σύγχυση την οποία εξακολουθεί να βιώνει μέχρι και σήμερα η Ευρώπη, φανερώνει απροκάλυπτα το γεγονός ότι δεν ήταν ποτέ ουσιαστικά οι διακρίσεις και η ίση μεταχείριση στην κεντρική ατζέντα των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

[Συνεχίζεται]

[1] ΕυρΕΔΑ, Υπόθεση Campbell and Cosans κατά Ηνωμένου Βασιλείου, αρ. προσφυγών 7511/76 και 7743/76, serie B αρ.42, παρ.92 (Έκθεση, 16.5.1980).

[2] ΕυρΕΔΑ, Απόφαση Campbell et Cosans, ό.π., παρ.36. Βλ.G. Gonzalez, ό.π., σ.19-20.

[3] Για την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία βλ. ΕυρΔΔΑ, Απόφαση Καθολική Εκκλησία των Χανίων, 16.12.1997, Recueil 1997-VIII.

[4]http://www.religiousfreedom.com/index.php?0ption=com_content&view=article&id=204&Itemid=29

[5] http://www.liberation.fr/societe/2015/01/07/charlie-vivra_1175877

[6] <http://www.echr.coe.int/ECHR/>